

Дибаль Б. В., студент,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Козирєва В. П., к.ю.н., доцент

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЗАХОДІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ ГОСПОДАРСЬКИХ ДОГОВОРІВ З ПЕРЕВЕЗЕННЯ ВАНТАЖІВ

Наділення підприємств і громадян свободою господарської діяльності та підприємництва дало поштовх до розгортання сфери майнових відносин та урізноманітнення господарських зв'язків суб'єктів підприємницької діяльності як у внутрішньому обороті країни, так і при здійсненні ними зовнішньоекономічної діяльності.

Найбільш доцільною і адекватною вільним ринковим відносинам правовою формою опосередкування таких відносин є господарський договір, адже результати підприємницької діяльності реалізуються на ринку товарів і послуг на договірних засадах.

Як зазначає В. В. Луць транспортні договори поділяються на основні та допоміжні. Основні транспортні договори опосередковують головну сферу взаємовідносин транспортних організацій і клієнтури (перевезення вантажу, буксирування тощо). Допоміжні договори сприяють нормальній організації перевізного процесу (на організацію перевезень, експлуатацію під'їзних колій, подачу і забирання вагонів, вузлові угоди тощо) [1, с. 106].

За договором перевезення вантажу одна сторона (перевізник) зобов'язується доставити довіреній їй другою стороною (відправником) вантаж до пункту призначення і видати його уповноваженій на одержання вантажу особі (одержувачеві), а відправник зобов'язується сплатити за перевезення вантажу встановлену плату (ч. 1 ст. 909 ЦКУ, ч. 1 ст. 307 ГКУ). Це так званий разовий (реальний) договір на перевезення конкретного вантажу. Перевізник і власник (володілець) вантажів у разі потреби здійснювати систематичні перевезення можуть укласти довгостроковий договір, за яким перевізник зобов'язується у встановлені строки приймати, а власник (володілець) вантажів – подавати до перевезення вантажі у встановленому обсязі. У цьому договорі визначаються обсяги, строки та інші умови надання транспортних засобів і подання вантажів для перевезення, порядок розрахунків та інші умови перевезень. Залежно від виду транспорту, яким передбачається систематичне перевезення вантажів, укладаються такі договори: довгостроковий – на залізничному і морському транспорті, навігаційний – на річковому транспорті (внутрішньому флоті), спеціальний – на повітряному транспорті, річний – на автомобільному транспорті. Порядок

укладення довгострокових договорів встановлюється відповідними транспортними кодексами, статутами або правилами перевезень (ст. 914 ЦКУ, ч. 3 і 4 ст. 307 ГКУ).

Зобов'язання з перевезення конкретного вантажу виникає з договору перевезення, що його укладають у момент прийняття перевізником від відправника вантажу разом з відповідним транспортним документом (накладною тощо). Цей документ, по суті, є письмовою формою договору перевезення вантажу. В ньому зазначаються найголовніші умови: найменування учасників, характеристика вантажу, дата прийняття його до перевезення тощо.

Кожне виконання за зобов'язанням характерне тим, що воно являє собою вольові діяння, спрямовані на припинення зобов'язання. Та, на жаль, домогтися цього не завжди вдається. Існує ряд об'єктивних і суб'єктивних факторів, які впливають на розлад господарських зв'язків, знижують загального рівня виконавчу дисципліну суб'єктів господарювання, негативно позначаються на правилах перевізного процесу, призводять до крадіжок і псування вантажів на транспорті, прострочення доставки їх споживачам та інших правопорушень. У зв'язку з цим важливу роль покликані відігравати заходи забезпечення виконання договорів перевезення.

Забезпечення виконання зобов'язання є традиційним інститутом зобов'язального права, відомим ще з часів римського права. Він включає ряд заходів забезпечувального характеру, спрямованих на стимулювання боржника до належного виконання обов'язку та створення для кредитора додаткових гарантій виконання зобов'язання.

У ч. 1 ст. 546 Цивільного кодексу перелічено основні види (заходи) забезпечення виконання зобов'язання: 1) неустойка; 2) порука; 3) гарантія; 4) застава; 5) завдаток [2].

Учасники зобов'язання можуть передбачити декілька видів забезпечення одночасно (наприклад, гарантію та неустойку для забезпечення договору з перевезення вантажів). Забезпечення може надаватися: а) боржником за основним зобов'язанням (неустойка, завдаток); б) третьою особою (порука, гарантія); в) а також чи то боржником, чи то третьою особою (застава).

Отже, у вузькому розумінні під способами забезпечення виконання зобов'язань розуміють додаткові забезпечувальні заходи, які мають спеціальний (додатковий) характер і дають можливість досягнути виконання незалежно від того, чи заподіяні кредитором збитки і чи є у боржника майно, на яке можна звернути стягнення за виконавчими документами.

Література

1. Луць В. В. Контракти в підприємницькій діяльності: навч. посіб. /

В. В. Луць. – 2-е вид., перероб. і допов. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 576 с.

2. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40-44. – Ст. 356.

УДК 349.42(043.2)

Дмитрієв І. Ю., Савченко О. А., студенти,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Беззубов Д. О., к.ю.н., доцент

ПРОБЛЕМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ФЕРМЕРСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Фермерське господарство – особливий вид підприємницької діяльності громадян України, що полягає у виробництві, переробці та реалізації сільськогосподарської продукції з метою одержання прибутку. В сучасних умовах така форма аграрного господарювання потребує особливого правового захисту та підтримки з боку держави. Діяльність фермерських господарств сприяє кращій зайнятості селян і визначенню соціальних ефектів, збільшенню обсягів виробництва та розширенню асортименту сільськогосподарської продукції, раціональному використанню землі, матеріальних ресурсів та праці, активізації інноваційних процесів, скороченню витрат на одиницю сільськогосподарської продукції, зростанню надходжень до бюджету тощо. Для фермерів і суспільства важливо, щоб зазначені та інші ефекти виникали постійно у часі, а також зростали.

На сучасному етапі розвитку це вимагає пріоритетного формування різних категорій господарств, власники яких проживають у сільській місцевості, поєднують право на землю із працею на ній, а також власні економічні інтереси з соціальною відповідальністю перед громадою. Сталий розвиток підприємства помилково трактувати виходячи з ознаки незмінності стану об'єкта чи явища. Розвиток підприємства – це процес, який слід розглядати у довготривалому періоді. Сталий розвиток фермерських господарств слід розглядати як процес відтворення їх виробництва, ресурсів, капіталу та економічних відносин, що у тривалому періоді забезпечує конкурентоздатність їх продукції, активну операційну, інвестиційну та інші види діяльності, а також досягнення умов ефективності. Виходячи з вищезазначеного основною метою забезпечення сталого розвитку фермерського господарства у перспективі має бути максимально можливе вирішення невідкладних стратегічних завдань господарства з мінімальними витратами залучених для цього ресурсів.

Стратегія сталого розвитку необхідна будь-якому фермерському